

Zo WERKT Limburg

Voortgangsrapportage

provincie limburg

Programmteam Zo WERKT Limburg

December 2018

A. Inleiding

Het gaat goed met Limburg met een werkloosheid van 3,5%¹. De economie groeit en de vraag naar personeel op de Limburgse arbeidsmarkt neemt toe. Positieve ontwikkelingen die niet alleen kansen bieden, maar die onze regio ook voor uitdagingen plaatsen. Banen veranderen, krijgen een andere invulling en stellen nieuwe eisen aan werknemers: nieuwe vaardigheden en competenties, die nu nog niet breed in onze provincie voorhanden zijn. Het gevaar dreigt dat werkgelegenheid verdwijnt als de Limburgse beroepsbevolking niet meer tegemoet kan komen aan de vraag van werkgevers.

Om een extra impuls te geven aan de grote arbeidsmarktopgave hebben GS in november 2017 het Aanvalsplan arbeidsmarkt Limburg vastgesteld, in mei 2018 gevolgd door de uitvoeringsstrategie Zo WERKT Limburg.

Een intensiveringsprogramma om de huidige en toekomstige Limburgse beroepsbevolking in omvang en kwaliteit toegerust te laten zijn voor toekomstige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

B. Programmadoelstellingen

Het programma heeft de ambitie om de huidige en toekomstige Limburgse beroepsbevolking in omvang en kwaliteit klaar te maken voor ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Dat gaan we realiseren door meer samenhang en evenwicht te creëren, vernieuwing op gang te brengen en een betere infrastructuur te creëren op de arbeidsmarkt.

Programmadoelstellingen:

- Het creëren van collectief bewustzijn van kansen en uitdagingen op de arbeidsmarkt. Het tastbaar maken van de enorme kansen die we zien, de noodzaak tot actie en de achtergronden van de problematiek.
- De arbeidsdeelname vergroten van iedereen die wil of kan werken
- Een goede start op de arbeidsmarkt voor de jeugd.
- Meer nieuwe Limburgers aantrekken en behouden voor de Limburgse arbeidsmarkt Werkgevers en (toekomstige) werknemers meer laten anticiperen op de veranderende arbeidsmarkt
- Het goede voorbeeld *geven* als Provincie als werkgever en beleidsmaker

Vanuit het besef dat niet alle problemen morgen al zijn opgelost, maar tegelijkertijd niets ons ervan weerhoudt vandaag al aan de slag te gaan koppelen we inspanningen om krapte in personeel en bijbehorende huisvesting zo snel mogelijk op te lossen aan meerjarige programma's rond het bevorderen van een leven lang leren en ontwikkelen van vaardigheden voor (nieuwe) banen in het digitale tijdperk. Op korte termijn wordt dit merkbaar doordat de vacatures minder lang open staan en de duur van werkloosheid is gedaald. Op lange termijn wordt dit merkbaar doordat de beroepsbevolking een hoger aanpassend vermogen heeft.

Realisatie van de doelstellingen is een gezamenlijke inspanning van bedrijfsleven, onderwijs en overheid.

¹ Dit is onder het landelijk gemiddelde van 3,6%. (Werkloosheidscijfers 3de kwartaal 2018, bron CBS).

Prestatie-indicator programmabegroting	Streefwaarde	2018	2019	Doelbereik
Aanvalsplan arbeidsmarkt met bijbehorende relevante arbeidsmarktinformatie is opgeleverd	1	1		
Een aantal toonaangevende projecten in het kader van aanvalsplan Zo WERKT Limburg is in uitvoering.	6	3	3	

 Doelbereik op schema

C. Reikwijdte programma

Het programma Zo WERKT Limburg is in de Planning & Control cyclus inhoudelijk ondergebracht bij het product 1.3.1. Arbeidsmarkt. Het maakt in zijn aanpak gebruik van, bouwt voort op en is een intensivering van de bestaande arbeidsmarktaanpak te weten: de Human Capital Agenda's (HCA's) en het Techniekplan Limburg, het Actieplan Grensoverschrijdend Leren en Werken en de lopende initiatieven om de arbeidsmarktinformatie te ontsluiten. Vanwege de doelstelling is er tevens een samenhang met de producten onderwijs (1.3.2) en Limburg Werkt Akkoord (1.3.3).

Omdat het programma Zo WERKT Limburg gedurende de coalitieperiode tot stand is gekomen is het op programmaniveau niet terug te vinden in de programmabegroting, maar financieel ondergebracht bij product 1.3.3. Limburg Werkt Akkoord.²

We richten ons zowel op externe partners als op onze eigen provinciale organisatie. We beogen de bewustwording van de arbeidsmarktcomponent in provinciale activiteiten te bevorderen en hier slimme verbindingen mee te maken.

Het programma richt zich met name op werknemers, werkzoekenden, verborgen arbeidspotentieel, jeugd en werkgevers.

D. Overzicht van besluitvorming

Op diverse manieren en op diverse momenten hebben besluitvormingsmomenten/ betrokkenheid van Provinciale Staten plaatsgevonden. Een overzicht hiervan is opgenomen (zie bijlage 2).

E. 5 grote arbeidsmarkttuitdagingen voor Limburg

We houden de trends & ontwikkelingen op de arbeidsmarkt nauwgezet in de gaten³ en stellen onze aanpak indien nodig bij. De urgentie en het feit dat we met de aanpak op de goede weg zitten wordt

² Het Limburg Werk Akkoord richt zich op het vergroten van instroom van mensen, die nu nog niet participeren op de arbeidsmarkt. Het accent ligt hierbij (vanuit de Sociale Agenda Limburg) op verhogen van de participatie. Het programma Zo WERKT Limburg richt zich op het toeleiden naar onderwijs en werk.

³ Elk kwartaal wordt in opdracht van de Provincie Limburg een kwartaalbericht arbeidsmarkt Provincie Limburg opgesteld.

bevestigd door “De analyse arbeidsmarkt Limburg vanuit economische invalshoek”, die door Buck Consultants International in september 2018 in conceptvorm is opgeleverd.

Op basis van de in deze analyse geschetste ontwikkelingen zijn door Buck voor de Limburgse arbeidsmarkt 5 uitdagingen benoemd.

- A. Gespannen arbeidsmarkt op korte termijn en complexe arbeidsmarkt en toenemende flexibilisering op langere termijn vragen om een combinatie van korte termijn en structuuro oplossingen.
- B. Versterking van het ecosysteem van de economie in Limburg is noodzakelijk om schokbestendiger te worden voor conjuncturele schommelingen. tegen??.
- C. Verhogen innovatief vermogen van Limburg zorgt voor duurzame werkgelegenheid
- D. Verhogen opleidingsniveau en nieuwe skills van de gehele beroepsbevolking maakt Limburg gereed voor de toekomst.
- E. Verbeteren van de arbeidsparticipatiegraad is onderdeel van de oplossing voor het tekort aan arbeidskracht op korte en middellange termijn.

In onderstaand schema is weergegeven hoe vanuit het reguliere beleid en vanuit Zo WERKT Limburg een antwoord wordt gegeven op de genoemde uitdagingen.

Uitdagingen	Regulier beleid	8 Toonaangevende projecten Zo WERKT Limburg
A. Gespannen arbeidsmarkt op korte termijn en complexe arbeidsmarkt en toenemende flexibilisering op langere termijn vragen om een combinatie van korte termijn en structuuro oplossingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Human Capital Agenda's (HCA's) en Techniekplan voor instroom opleidingen • Huisvesting arbeidsmigranten, stimuleren grensoverschrijdend werken 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Door inzicht aan de slag 2. Sectorale aanpak van de 3 arbeidsmarktregio's 3. Jongeren in beeld 4. Modelontwikkeling duale trajecten statushouders 5. Kwartiermaker arbeidsmigranten 6. Loopbaan Ontwikkel Centrum (LOC) 7. Strategisch HRM 8. Ontschotten opleidingsbudgetten
B. Versterking ecosysteem economie Limburg is noodzakelijk om schokbestendiger te worden	<ul style="list-style-type: none"> • Campussen beleid • Versterking MKB 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Strategisch HRM
C. Verhogen innovatief vermogen van Limburg zorgt voor duurzame werkgelegenheid	<ul style="list-style-type: none"> • Campussen beleid • Einstein Telescope 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Loopbaan Ontwikkel Centrum (LOC) 7. Strategisch HRM
D. Verhogen opleidingsniveau en nieuwe skills van de gehele beroepsbevolking maakt Limburg gereed voor de toekomst.	<ul style="list-style-type: none"> • Limburg Werkt Akkoord (LWA) • Ondersteuning arbeidsmarktregio's met scholingsbudget 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Loopbaan Ontwikkel Centrum (LOC) 7. Strategisch HRM 8. Ontschotten opleidingsbudgetten

<p>E. Verbeteren van de arbeidsparticipatiegraad is onderdeel van de oplossing voor het tekort aan arbeidskracht op korte en middellange termijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Human Capital Agenda's (HCA's) • Verbeteren instroom • Zij-instroom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Door inzicht aan de slag 2. Sectorale aanpak van de 3 arbeidsmarktregio's 3. Jongeren in beeld 4. Modelontwikkeling duale trajecten statushouders
---	---	---

In de analyse worden ook extra kansen voor het arbeidsmarktbeleid genoemd. Het betreft:

- Het vanuit arbeidsmarkt ondersteunen van de economische structuur en het innovatief vermogen.
- Het onderscheidend vermogen van de Provincie vergroten door vooruit te lopen in "transities in beroepen": hogere complexiteit en combinaties van soft/hard skills, meer techniek en meer informatietechnologie.

2019 wordt door het programma Zo WERKT Limburg benut om een aanpak te formuleren voor deze uitdagingen.

F. Planning en voortgang

Zo WERKT Limburg verbindt, initieert, experimenteert, versterkt en ondersteunt binnen de kaders van het aanvalsplan Arbeidsmarkt.

In de uitvoeringsstrategie zijn destijds per actielijn de eerste stappen gezet voor een nadere uitwerking van het aanvalsplan arbeidsmarkt. Nog niet in beton gegoten, met volop ruimte om in te spelen op actuele ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Om samen te experimenteren en te pionieren. In bijlage 2 treft u een statusoverzicht aan van de toen benoemde projecten.

De focus van het programma is nu gericht op 8 toonaangevende projecten. Deze bevinden zich in de actielijnen: In Limburg doet iedereen mee, Here to Stay en Lang Leve het leren.

Gemene deler van alle toonaangevende projecten is de rol die we als Provincie pakken als verbinder van kennis en ervaringen en het versterken van het collectief bewustzijn bij burgers en organisaties van de kansen en uitdagingen op de arbeidsmarkt (actielijn 0 bewustwording en beïnvloeding).

Daarnaast geven we als werkgever het goede voorbeeld door de arbeidsmarktontwikkelingen te monitoren en ons interne HR-beleid en faciliteiten daarop aan te passen (actielijn 4 Het goede voorbeeld).

Bewustwording en beïnvloeding (actielijn 0)		
In Limburg doet iedereen mee (actielijn 1)	Here to stay (actielijn 2)	Lang leve het leren (actielijn 3)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Door inzicht aan de slag 2. Sectorale aanpak van de 3 arbeidsmarktregio's 3. Aanpak kwetsbare jongeren 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Modelontwikkeling duale trajecten statushouders 5. Kwartiermaker arbeidsmigranten 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Loopbaan Ontwikkel Centrum (LOC) 7. Strategisch HRM 8. Ontschotten opleidingsbudgetten
Het goede voorbeeld (actielijn 4)		

Onderstaand rapporteren we per actielijn de stand van zaken.

Actielijn 0: Bewustwording en Beïnvloeding

Opgave: Het creëren van collectief bewustzijn van kansen en uitdagingen op de arbeidsmarkt. Om de enorme kansen, de noodzaak tot actie en de achtergronden van de problematiek tastbaar te maken voor iedereen in Limburg en daarbuiten.

Projecten: Kennisnetwerk

Doel: Samenwerking tussen alle arbeidsmarktpartners bevorderen en faciliteren
Omschrijving: De partnernetwerken rond de arbeidsmarkt in Limburg worden verder versterkt door het delen van kennis en ervaringen. Daarbij draait het om drie begrippen:

1. Inzicht: continue inzicht en kennis over ontwikkelingen op de (toekomstige) arbeidsmarkt.
2. Dialoog: het gezamenlijk gesprek over belangrijke ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de vraagstukken die dat meebrengt voor regionale stakeholders.
3. Verbinding: het identificeren van vraagstukken alleen niet voldoende, maar de daadwerkelijke verandering of vernieuwende aanpak moet het verschil maken.

Rol Provincie: Initiator, verbinder, facilitator.

Resultaten/ Stand van zaken:

- Er is een adviesgroep Toekomst Arbeidsmarkt Limburg⁴ ingericht, die een onafhankelijk advies uitbrengt aan Gedeputeerde Staten, dat met reactie van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten wordt gezonden.
- Er is door Buck Consultants een analyse gemaakt van actuele situaties en trends op de arbeidsmarkt.
- De behoefte aan een arbeidsmarktkennisnetwerk is geïnterpreteerd bij 18 partnerorganisaties⁵. Hieruit blijkt dat er behoefte is aan het vormen van netwerken rondom concrete vraagstukken.
- Bovengenoemde netwerkvorming gaan we vanaf 1ste kwartaal 2019 stimuleren door samen met partners kennissessie te organiseren rondom actuele thema's zoals: transitie in beroepen, strategische personeelsplanning, arbeidsparticipatie statushouders, belang arbeidsmigranten voor Limburgse economie, leven lang ontwikkelen van werkend Limburg, inrichting loopbaanontwikkelcentrum, jongeren uit beeld, arbeidsmarktcommunicatie werkgevers, innovatief vermogen Limburgse economie, Limburgse arbeidsmarktinformatie en –ontwikkelingen.

⁴ Prof. Dr. Ton Wilthagen, hoogleraar Tilburg University; Prof. Dr. Barbara Baarsma, directeur Kennisontwikkeling Rabobank en kroonlid SER, dhr. Tof Thissen, Algemeen directeur UWV Werkbedrijf; Prof. Dr. Didier Fouarge, hoogleraar Maastricht University en verbonden aan Researchcentrum Onderwijs Arbeidsmarkt (ROA)

⁵ Arbeidsmarktregio Noord-Limburg, Arbeidsmarktregio Midden-Limburg, Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg, Educatieve Agenda Limburg, 4Limburg, ROA, Etil, Hogeschool Zuyd, UWV Arbeidsmarktinformatie- en advies, Universiteit van Amsterdam, S-BB, , FNV, LWV, MKB Limburg, Gilde Opleidingen, Connexio, Buck Consultants, Hemels van der Hart.

Communicatie

Doel: Iedereen die betrokken is bij de arbeidsmarkt bewust maken van de opgave waar we voor staan.

Omschrijving: Communicatie naar werkgevers, (potentiële) werknemers, huisvesters, overheden, onderwijsinstellingen en al wie verder betrokken is bij de arbeidsmarkt.

Rol Provincie: Initiator, uitvoerder.

Resultaten/ Stand van zaken:

- De kernboodschap “Limburg heeft je nodig” is geformuleerd. Onderliggende statements zijn hierbij: “De wereld verandert, verander als werkgever mee” en “Je bent als werknemer van waarde voor de arbeidsmarkt: zorg dat je van waarde blijft, investeer in jezelf, blijf jezelf ontwikkelen”.
- Deze kernboodschap wordt actief uitgedragen in alle toonaangevende projecten.

Actielijn 1: In Limburg doet iedereen mee

Opgave: Ons doel is dat iedere werkzoekende na beëindiging van werk of opleiding binnen drie maanden weer aan het werk is, een werkervaringsplek heeft, een opleiding volgt of in training is. Voor iedereen die wil werken is er kortom een baan/leer-werkplek/scholing. Hierbij richten we ons op drie doelgroepen en doelstellingen:

- **Werkzoekenden:** Ondersteuning van mensen die willen werken om zo snel mogelijk te starten met scholing, een werkervaringsplek of werk.
- **Verborgen arbeidspotentieel:** Iedereen is bekend met de kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt.
- **Jeugd:** In 2025 is de jeugdwerkloosheid 0.

Projecten: Door inzicht aan de slag (toonaangevend project 1)

Doel: In beeld krijgen van de competenties en mogelijkheden van Limburgse werkzoekenden met het uiteindelijke doel deze groep duurzaam toe te leiden naar werk.

Omschrijving: Dit project is een unieke samenwerking tussen de drie Limburgse Arbeidsmarktregio's, de Limburgse Werkgeversvereniging (LWV) en Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). De competenties van de uitkeringsgerechtigden worden in kaart gebracht en de werkgevers worden benaderd om hun vacatures in te laten vullen door het arbeidsfitte deel van deze uitkeringsgerechtigden.

Per kwartaal wordt een rapportage opgeleverd met hierin de stand van zaken en informatie over de ‘arbeidsfitte pool’ die het project oplevert. De ervaringen van dit project leiden tot inzicht in verbetermogelijkheden van de publieke dienstverlening.

Rol Provincie: Partner, financier.

Resultaten/Stand van zaken:

- Het project is oktober jl. van start gegaan met een projectsubsidie van de Provincie Limburg van maximaal € 1.536.492,00 (waarvan 50% vanuit budget Zo WERKT Limburg).
- Van 7350 uitkeringsgerechtigden worden competentieprofielen opgesteld.
- 175 werkgevers worden benaderd.
- Binnen het project wordt samengewerkt met Universiteit Maastricht (Programma 4Limburg) om de expertise die 4Limburg heeft in te zetten in dit project.

Sectorale aanpak arbeidsmarktregio's (toonaangevend project 2)

Doel: Het inpassen en upgraden van de huidige vaak ad hoc tot stand gekomen sectorale aanpakken naar regionaal niveau.

Omschrijving: Vanuit een visie op skills en kennis die de regio vanuit economisch perspectief⁶ nodig heeft ontwikkelen bedrijven, overheidsinstellingen en onderwijsinstellingen samen maatwerktoeleidingstrajecten voor de economisch belangrijke sectoren. Potentiële werknemers worden in dit project vanuit de vraag van sectoren toegeleid naar werk. Met andere woorden: de economische agenda en de arbeidsmarktagenda worden op regionaal niveau aan elkaar gekoppeld. De arbeidsmarktregio's worden door de provincie hierbij (financieel) ondersteund.

Rol Provincie: Partner, financier, verbinder.

Resultaten/ stand van zaken:

- Er worden momenteel 15 sectorale arrangementen door de Provincie financieel ondersteund vanuit Limburg Werkt Akkoord. (LWA). Deze vormen de basis om te komen tot een regionale opschaling.
- Plannen van aanpak voor regionale sectorale aanpakken op schaal Arbeidsmarktregio zijn begin 2019 gereed waarna de plannen voor financiële ondersteuning bij de Provincie worden ingediend.

Jongeren in beeld (toonaangevend project 3)

Doel:

- De kwetsbare jongeren in Limburg, die geen onderwijs volgen en geen werk hebben in beeld krijgen en perspectief bieden op onderwijs of werk.
- Voorkomen dat een nieuwe groep kwetsbare jongeren ontstaat.

Omschrijving: Deze doelgroep valt onder de verantwoordelijkheid van de Gemeenten. Het is voor de instanties echter heel moeilijk om jongeren, die niet in opleiding zitten, geen baan hebben en geen uitkering ontvangen op te sporen. De Provincie heeft hierom het initiatief genomen om deze groep beter in beeld te krijgen.

Rol Provincie: Initiator, opdrachtgever, financier.

Resultaten/Stand van zaken:

- 4Limburg heeft inzicht gegeven in het aantal kwetsbare jongeren (20.000), trends, spreiding en duiding van deze jongeren. Naast meer inzicht in het aantal kwetsbare jongeren, heeft de factsheet er ook voor gezorgd dat het thema bij verschillende partijen op de agenda is gezet. Maatschappelijke organisaties, onderwijspartijen en gemeenten gaan, al dan niet samen, aan de slag om een effectieve en preventieve aanpak te ontwikkelen ter voorkoming van kwetsbare jongeren.
- Studenten van het Zuyd HRM Business Lab ontwikkelen 2 pilots:
 - Doel pilot 1: Kwetsbare jongeren op een vernieuwende manier bereiken.
 - Doel pilot 2: Achterhalen hoe kan worden voorkomen dat jongeren uitvallen.

⁶ Bijvoorbeeld: Techniek en Zorg (voor alle regio's), Logistiek en Agro (Noord-Limburg), Retail (Midden-Limburg), Customer Service, ICT/Smart Services (Zuid Limburg).

Actielijn 2: Here to stay

Opgave: Voor een goed functionerende arbeidsmarkt hebben we ook de inzet van mensen buiten Limburg nodig. Zonder arbeidsmigratie geen bloeiende economie. Doel van deze actielijn is mensen aan te trekken om in de groeiende vraag naar arbeidskrachten te kunnen blijven voorzien.

Ook deze actielijn richt zich op drie doelgroepen:

- **Seizoensarbeiders:** Aantrekken en fatsoenlijk huisvesten van seizoenarbeiders (short-stay arbeidsmigranten).
- **Kenniswerkers, arbeidsmigranten en werkverhuizers:** Het duurzaam aantrekken van kenniswerkers en arbeidsmigranten die zich in Limburg voor een langere periode willen vestigen. Dit kunnen zowel werknemers uit het buitenland zijn als uit andere delen van Nederland.
- **Statushouders:** Versnellen en verhogen arbeidsparticipatie van statushouders.

Projecten: Modelontwikkeling duale trajecten⁷ (toonaangevend project 4)

Doel: (Modelontwikkeling om) Arbeidsparticipatie van statushouders te versnellen en te verhogen.

Omschrijving: Initiatieven om de arbeidsparticipatie van statushouders te versnellen en te verhogen worden ondersteund en met elkaar in verbinding gebracht. Deze trajecten worden uitgevoerd in samenwerking tussen overheid, werkgever en onderwijsinstelling. Via monitoring en evaluatie van deze initiatieven willen we tot een model (of “werkzame bestanddelen”) komen dat op brede schaal gebruikt kan worden. Ingezet wordt op:

- Maatwerk en persoonlijke begeleiding.
- Duale trajecten, waarbij de inburgering en het leren van de taal zoveel mogelijk op de werkvloer plaatsvindt.

Rol Provincie: Partner, verbinder, financier.

Resultaten /Stand van zaken:

- Het project Leerwerkhuis Panningen is in uitvoering.
- Binnen het project WOOW! (Wonen, Opleiden, Ondernemen, Werken) wordt door Zuyd Hogeschool onderzocht of de behoefte aan vakmensen in de bouw- en installatiebranche gekoppeld kan worden aan de behoefte van statushouders aan woonruimte, opleiding en werkervaring.
- Meerdere duale trajecten zijn door onze partners gestart of worden door hen voorbereid.
- Kennissessie met de verschillende lopende initiatieven (gemeenten, onderwijsinstellingen, bedrijven) wordt voorbereid voor 1ste kwartaal 2019.
- Onderzoek en monitoring van de lopende duale trajecten levert eind 2019 inzicht in de werkzame bestanddelen/modelontwikkeling.
- Er wordt input gegeven aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de nieuwe inburgeringswet in 2020.
- De duale trajecten leiden ertoe dat eind 2019 tientallen statushouders aan het werk zijn en/of participierend in de samenleving.

⁷ Duale trajecten zijn trajecten waarbij het leren van de taal en de (arbeids)participatie gelijktijdig opgepakt worden.

Kwartiermaker arbeidsmigranten (toonaangevend project 5)

Doel: Een gezamenlijke en brede aanpak op arbeidsmigratie.

Omschrijving: Op verzoek van gemeenten en bedrijfsleven stelt de provincie een kwartiermaker arbeidsmigranten aan. Deze kwartiermaker organiseert een team om samen met gemeenten, werkgevers- en werknemersorganisaties en andere belanghebbenden te komen tot een gezamenlijke aanpak op arbeidsmigratie.

Onderwerpen:

- Een brede onderbouwing van het belang van de arbeidsmigrant. Dit ook in relatie tot economische ontwikkeling en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (bv. aanpak 'iedereen doet mee', ontwikkelingen innovatie en robotisering, ontwikkeling in (tekort)sectoren en het belang voor de lokale MKB-bedrijven). Meer inzicht draagt bij aan bewustwording en draagvlak.
- Een gezamenlijke visie en aanpak inzake arbeidsmigranten. Naast huisvesting gaat het om goede arbeidsomstandigheden (contractvormen, betaling .e.d.), de mogelijkheid van het leren van de taal, de mogelijkheid tot het opbouwen van sociaal leven en de mogelijke doorstroom naar een baan op eigen opleidingsniveau en naar andere (tekort)sectoren, integratie, huisvesting, economische baten en sociaal-maatschappelijke gevolgen.

Rol Provincie: Coördinator, verbinder, ondersteuner en aanjager

Resultaten/ Stand van zaken:

- In het eerste kwartaal van 2019 gaat de kwartiermaker met het bovengenoemde team van start. Deze aanstelling wordt momenteel voorbereid.
- (cijfermatige) onderbouwing samen met gemeenten en werkgevers van het belang van arbeidsmigranten en gezamenlijke aanpak in de regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg wordt georganiseerd en is in de eerste helft 2019 gereed.
- Gemeenten worden ondersteund en knelpunten bij initiatieven huisvesting short-stay arbeidsmigranten worden opgelost.

Actielijn 3: Lang leve het leren

Opgave: We streven naar duurzame aansluiting van vraag en aanbod, zodat Limburg de snel veranderende arbeidsmarkt kan bijbenen. Hierbij richten we ons op 3 doelgroepen:

- Werknemers: Behouden van een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.
- Werkgevers: Vergroten van de beschikbaarheid van goede vakkrachten aansluitend bij de behoeften van werkgevers.
- Leerlingen: Toerusten van alle scholieren met de cruciale vaardigheden van de toekomst.

Projecten: Loopbaanontwikkelcentrum (toonaangevend project 6)

Doel: Een ondersteuningsstructuur ontwikkelen die de burger wegwijs maakt en begeleidt bij zijn of haar ontwikkeling op de arbeidsmarkt (Loopbaanontwikkelcentrum).

Omschrijving:

Er wordt een laagdrempelig en onafhankelijk loket (digitaal en fysiek) ontwikkeld, waar burgers terecht kunnen voor oriëntatie op de arbeidsmarkt, oriëntatie op eigen kwaliteiten en van waaruit activiteiten worden ontplooid om medewerkers bewust te maken van de noodzaak tot Leven Lang Ontwikkelen.

De instrumenten en initiatieven op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen zijn nu zeer versnipperd en worden over het algemeen pas ingezet als werknemers hun baan dreigen te verliezen. Het Loopbaanontwikkelcentrum moet de (toekomstige) werkenden en werkzoekenden aanzetten tot tijdig anticiperen op zijn/haar ontwikkeling op de arbeidsmarkt. Voor de daadwerkelijke scholings-, instroom- of plaatsingsactiviteiten wordt aangesloten bij ontwikkelingen en initiatieven in de regio's.

Veel partijen voelen een verantwoordelijkheid voor het Leven Lang Ontwikkelen (werkgevers, werknemers, onderwijsinstellingen). Omdat dit het eigenaarschap voor een Loopbaanontwikkelcentrum niet eenduidig maakt, pakt de Provincie de rol van aanjager, ontwikkelaar en (in de eerste fase) financier.

Rol Provincie: Aanjager, ontwikkelaar, draagvlak verkennen en creëren, financier eerste ontwikkelstappen. Provincie zal een stap terug doen als eigenaarschap is belegd.

Stand van zaken:

- Het nut, de noodzaak en het draagvlak van een loopbaanontwikkelcentrum voor Limburg is onderzocht.
- Een kwartiermaker is benoemd en aan de slag met het uitwerken van het businessmodel en het met partners (Gilde loopbaancentrum, Baandomein, LWV, MKB Limburg, Zorg aan Zet, UWV, Zuyd Hogeschool, FNV, Arcus, Leeuwenborgh) voorbereiden van pilots.
- In het eerste kwartaal van 2019 starten 8 pilots waaronder:
 - Website met digitale testomgeving voor testen en assessments.
 - Bewustwordingscampagne: een campagne gericht op het genereren van traffic op de website.
 - Pilot bedrijvenaankpak: werknemers van een 20-tal bedrijven worden op werklocatie benaderd. Er worden loopbaansprekuren en workshops georganiseerd.
 - Dienstverlening aan niet-uitkeringsgerechtigden: deze doelgroep krijgt een gericht aanbod om arbeidsfit te worden en zich te oriënteren op de arbeidsmogelijkheden.
 - Bedrijvenmarktplaats: werknemers en werkzoekenden kunnen een meeloopdag plannen ter oriëntatie op een andere sector of beroep.
- In maart 2019 wordt het businessplan voor het Loopbaanontwikkelcentrum opgeleverd.

Strategisch HRM (toonaangevend project 7)

Doel: Bereiken dat werkgevers hun toekomstige personeelsbehoefte in beeld hebben (kwalitatief en kwantitatief) om zo tijdig in te kunnen spelen op de veranderende vraag.

Omschrijving: Het (financieel) ondersteunen van aanpakken die tot doel hebben strategisch personeelsbeleid binnen een sector en/of binnen het MKB te implementeren.

Rol Provincie: Financier, procesondersteuner.

Resultaten/ Stand van zaken:

- Een gezamenlijke aanpak van technische sectoren en O&O-fondsen in Zuidoost Nederland (Techniekcoalitie⁸) waarbij bedrijven en hun werknemers worden gestimuleerd in te spelen op veranderende beroepen en functie-eisen is in

⁸ De Metaalunie, FME en Uneto-Vni, verenigd in de Techniekcoalitie, stellen zich tot doel: 500 techniek/maakbedrijven in Brabant en Limburg competentiegericht maken. Dat met de inzet van beschikbare landelijke middelen die in de regio op hun plek moeten komen. Brainport Network fungeert als ingang naar relevante regionale netwerken.

voorbereiding. Een aanvraag voor een financiële bijdrage van de Provincie wordt eind 2018 verwacht.

- Een integrale aanpak ter ondersteuning van het MKB tot 25 medewerkers wordt voorbereid in samenwerking met Ondernemend Limburg.
 - Zomer 2018 heeft een eerste verkenning plaatsgevonden van de behoefte aan HRM ondersteuning bij het “kleine” MKB. Conclusie was dat een verdieping (doelgroep, omvang bedrijf, sectoren, thema’s) wenselijk was.
 - In 1ste helft 2019 wordt een verdiepende verkenning uitgevoerd. Voor de inrichting van deze verdieping wordt aansluiting gezocht bij het MKB Loket⁹ en het Loopbaanontwikkelcentrum (toonaangevend project 6).
 - Met Ondernemend Limburg verkennen we de mogelijkheden voor een pilot omtrent strategisch HRM. Focus ligt daarbij op het transitiefit maken en houden van de zittende werknemers. Voor de inrichting van deze pilot wordt ook de samenwerking met het Loopbaanontwikkelcentrum gezocht.
 - 1ste kwartaal 2019 wordt samen met Ondernemend Limburg een kennissessie voor het MKB georganiseerd met als thema personeel en HRM.

Ontschotten en ontsluiten opleidingsbudgetten (toonaangevend project 8)

Doel: Landelijke scholingsmiddelen regionaal en intersectoraal inzetten om zo Meer flexibiliteit te realiseren voor zowel werkgever als werknemer.

Omschrijving: Er wordt een voor Nederland uniek experiment uitgevoerd waarbij op innovatieve wijze de CAO grenzen van de sectorfondsen OTIB, OOM, A&O metalektro, STOOFF en CA ICT worden opgezocht om scholingsmiddelen vrij te maken om werkzoekenden en werkenden duurzaam naar werk (in een andere sector) toe te leiden. Al tientallen jaren wordt hierover gepraat en in dit experiment worden voor het eerst scholingsmiddelen van 5 fondsen met elkaar verbonden waardoor het mogelijk wordt deze intersectoraal in te zetten.

Rol Provincie: Aanjager, initiator, medefinancier experiment.

Resultaten/Stand van zaken:

- Verkenning ontschotting¹⁰ sectorale Opleidings- en Ontwikkelfondsen is afgerond.
- 5 sectorfondsen (OTIB, OOM, A&O metalektro, STOOFF en CA ICT) gaan samen met een aantal Zuid-Limburgse Gemeenten en bedrijven deelnemen aan het experiment.
- Het fonds FLOW en de A&O fondsen Gemeenten en Onderwijs overwegen deel te nemen aan het experiment.
- Het project is onder de aandacht gebracht van het Ministerie van SZW en wordt nauwlettend gevolgd.
- Plan van aanpak voor dit experiment is gereed. Start experiment januari 2019.
- 2de kwartaal 2019 zijn 20 medewerkers binnen dit experiment geschoold.

⁹ Dit loket wordt met een provinciale bijdrage van 0,6 miljoen euro door Ondernemend Limburg ingericht in het kader van “de gemeenschappelijke MKB aanpak voor Limburg”.

¹⁰ Horizontale ontschotting = intersectoraal inzetten van de scholingsmiddelen,
Verticale ontschotting = het koppelen van middelen voor werkenden aan werkzoekenden.

- 2de helft 2019 wordt het experiment geëvalueerd en worden de lessons learned breed gedeeld met de regionale stakeholders om te bezien of op grotere schaal scholingsmiddelen regionaal verbonden en intersectoraal ingezet kunnen worden .

Actielijn 4: Het goede voorbeeld

Opgave: Als werkgever geven we het goede voorbeeld. Door als Provincie zelf bij te dragen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, door onze eigen organisatie flexibel en toekomstgericht in te richten en de opgaven t.a.v. de arbeidsmarkt onderdeel te maken van ons werk. We geven zelf het goede voorbeeld door de arbeidsmarktontwikkelingen te monitoren en ons interne HR-beleid en faciliteiten daarop aan te passen.

Projecten: Richting Zuid

Doel: Jonge getalenteerde medewerkers behouden/aantrekken voor Limburg (voor de regio en de Provincie als werkgever) met uitzicht op een baangarantie.

Omschrijving: Elk jaar september instroommogelijkheid voor partners en trainees.

Rol Provincie: Initiatiefnemer.

Resultaten/Stand van zaken:

- Sinds 2013 hebben 94 trainees deelgenomen. Van hen heeft inmiddels 84% een baan in Limburg.
- 5e lichting gestart op 1 september 2018, 23 trainees. Deelnemende organisaties: Provincie (9), Venlo (1), Horst a/d Maas (1), Maasgouw (1), Maastricht (4), Heerlen (1), Sittard-Geleen (3), Eijsden-Margraten (1), Vaals (1), Gulpen Wittem (1).

Social Return On Investment

Doel: Ervoor zorgen dat mensen die lange tijd uit het arbeidsproces zijn geweest weer een werkritme opbouwen en scholing ontvangen zodat ze weer/beter inzetbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Duurzame effecten en de verbreding van SROI realiseren. Evaluatie succesvolle projecten, zoals Buitenring Parkstad Limburg (BPL).

Omschrijving: Bij inkoop, -aanbestedingstrajecten en bij subsidieverlening worden (verplicht) afspraken gemaakt over aantal te realiseren werkplekken voor werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Rol Provincie: Initiatiefnemer.

Stand van zaken: Bij BPL zijn 141 SROI-kandidaten geplaatst, dit is 265% van de oorspronkelijk afgesproken taakstelling. De evaluatie richt zich op het achterhalen van de succesfactoren om ervan te kunnen leren in volgende trajecten.

Beleidsinstrumentarium Provincie Limburg Zo WERKT Limburg Proof

Doel: Verbreding/verdieping van de integrale samenwerking op het terrein van arbeidsmarktbeleid ten behoeve van een voortvarende aanpak.

Omschrijving: Beleid en instrumenten Provincie worden in lijn met doelen ZWL gebracht. Voor nieuw te ontwikkelen beleid en instrumentarium wordt een aanpak gemaakt zodat reeds in vroeg stadium doelen ZWL zijn meegenomen.

Rol Provincie: Initiator, uitvoerder.

Resultaten/Stand van zaken:

- In GS nota's wordt standaard een paragraaf toegevoegd waarin de relatie met de arbeidsmarkt (kwalitatief en kwantitatief) wordt beschreven.

- Het programmateam ZWL is zodanig samengesteld, dat de verbinding gelegd wordt met de ambtelijke clusters Wonen en Leefomgeving, Cultuur, Economie en Innovatie, Communicatie en Personeel en Organisatie.
- Het thema arbeidsmarktontwikkeling staat nadrukkelijk op de agenda bij de provinciale strategische beleidsvoorbereiding.

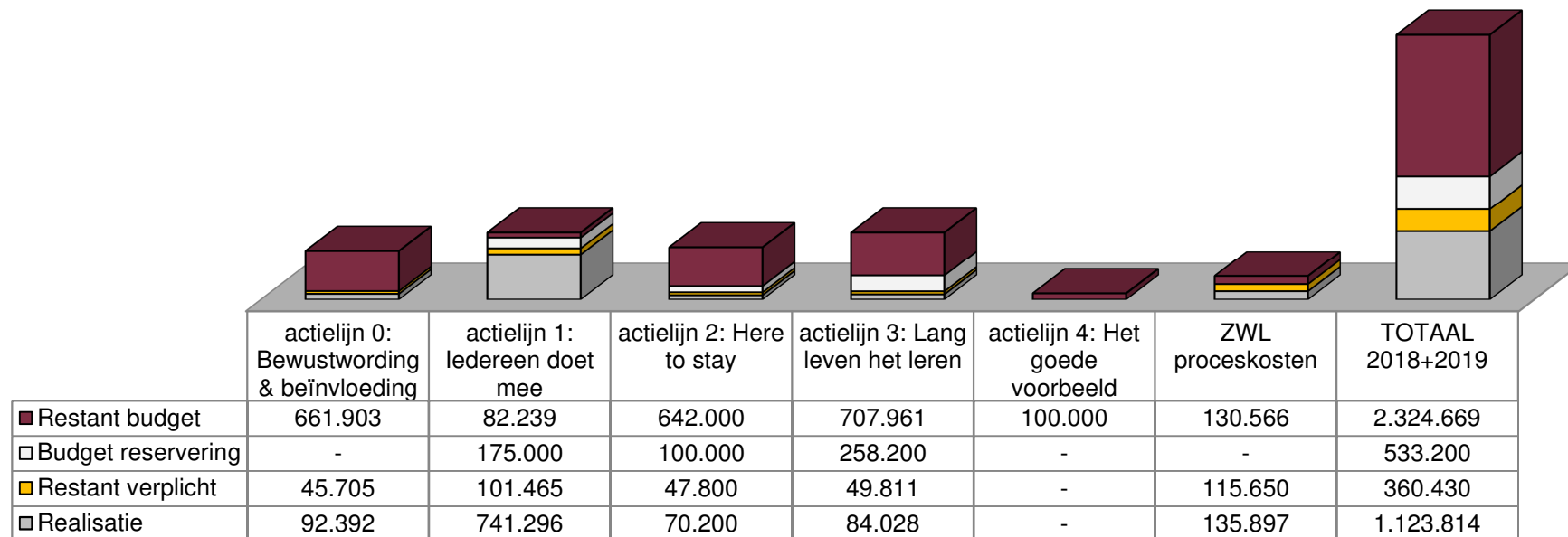

G. Financiën van het programma

Financiële stand van zaken programma Zo WERKT Limburg per 22-11-2018

	ZWL 2018- 2019								
	FCL	Begroting	Wijziging	Begroting na wijz.	Realisatie	Restant verplicht	Restant budget	Budget reservering	Restant budget
actielijn 0: Bewustwording & beïnvloeding	68878	800.000	-	800.000	92.392	45.705	661.903	-	661.903
actielijn 1: Iedereen doet mee	68879	1.100.000	-	1.100.000	741.296	101.465	257.239	175.000	82.239
actielijn 2: Here to stay	68880	1.100.000	-240.000	860.000	70.200	47.800	742.000	100.000	642.000
actielijn 3: Lang leven het leren	68881	1.100.000	-	1.100.000	84.028	49.811	966.161	258.200	707.961
actielijn 4: Het goede voorbeeld	68882	100.000	-	100.000	-	-	100.000	-	100.000
ZWL proceskosten	68883	800.000	-417.887	382.113	135.897	115.650	130.566	-	130.566
TOTAAL 2018+2019		5.000.000	-657.887	4.342.113	1.123.814	360.430	2.857.869	533.200	2.324.669

Grafische weergave

H. Risico's en risicobeheersing

Gelet op het experimentele karakter van het programma Zo WERKT Limburg zijn vooraf de risico's in kaart gebracht.

Risico	Omschrijving	Maatregel
Meerjarig commitment	Voor de gewenste omvorming van de arbeidsmarkt is meerjarig commitment noodzakelijk.	Het programma heeft een looptijd tot 1 januari 2020. Daarnaast biedt het programma ruimte om tijdens de looptijd in te spelen op actuele ontwikkelingen.
Provincie neemt verantwoordelijkheid partners over	Op diverse arbeids- en onderwijsgebieden zijn er partners met een wettelijke taak. Het is van belang hun verantwoordelijkheid niet over te nemen, maar hen te versterken in hun rol.	Bij elk initiatief wordt vooraf getoetst wat gezien de wettelijke taken van andere partners de rol/ toegevoegde waarde van de Provincie kan zijn.
Aantal initiatieven bij partners blijft achter	De provincie is vooral aanjager, verbinder, partner, co financier. De primaire verantwoordelijkheid om te anticiperen op de arbeidsmarktontwikkelingen ligt vooral bij de partners.	Investeren in partnernetwerken onder andere via bijeenkomsten waar we partners verbinden aan een thema en hen stimuleren zaken op te pakken.
Aanvraag voor inhoudelijke of financiële ondersteuning is zo groot dat het zorgt voor capaciteitsproblemen	Indien veel partners gehoor geven aan de oproep mee te doen heeft dat gevolgen voor de benodigde capaciteit binnen het programma.	Door zo vroeg mogelijk door partners betrokken te worden bij hun initiatieven (lieft al in de ideefase) is er vroeg zicht op de werkvoorraad en kan er geherprioriteerd worden
Vernieuwing blijft achter	Eén van de doelstellingen van het programma is vernieuwing op gang brengen.	Bij de programmering van de partnersessies is aandacht voor vernieuwing vast gegeven. Regionale aanpak wordt waar mogelijk gekoppeld aan landelijk beleid met als doel het rijk te voeden, te fungeren als pilotregio en een koplopersfunctie te realiseren.
Samenhang en evenwicht in initiatieven blijft achter	Eén van de doelstellingen van het programma is samenhang en evenwicht in initiatieven.	Initiatieven worden waar mogelijk met elkaar in verbinding gebracht.
Initiatieven leiden niet tot betere infrastructuur op de arbeidsmarkt	Eén van de doelstellingen van het programma is betere infrastructuur op de arbeidsmarkt.	Provincie ondersteunt vooral structuurversterkende en duurzame initiatieven.

I. Projectbeheer en projectbeheersing

Rol van de provincie

De rol van de Provincie varieert per initiatief en de fase waarin een initiatief zich bevindt en kent de vorm van aanjager, initiator, verbinder, kennispartner, procesondersteuner, financier of opdrachtgever en soms uitvoerder.

Programmaorganisatie en administratie

Ten behoeve van de politiek bestuurlijke informatievoorziening wordt Provinciale Staten via de reguliere planning & control cyclus geïnformeerd. In aanvulling hierop zijn er gedurende de looptijd van het programma 3 extra informatiemomenten in de vorm van voortgangsrapportages en doorkijk. Indien daartoe aanleiding is zullen Provinciale Staten tussentijds worden geïnformeerd middels een mededeling portefeuillehouder.

Binnen de provinciale ambtelijke organisatie is een Programmteam Zo WERKT Limburg ingericht waarbinnen vanuit verschillende clusters expertise vertegenwoordigd is.

Bijlage 1: Overzicht van besluitvorming en betrokkenheid van Provinciale Staten

31-10-2017

Informerend stuk Aanvalsplan “Zo WERKT Limburg (2017-76516) naar PS.

3-11-2017

Behandeling programmabegroting 2018

Amendement 10 Amendement 10 Van den Akker c.s. inzake aanvalsplan arbeidsmarkt “Voor het aanvalsplan arbeidsmarkt zelf wordt voor 2018-2019 totaal € 5,0 mln. gereserveerd, naar rato gedekt uit de begrotingsresultaten 2018-2019.”

24-11-2017

Bespreking informerend stuk Aanvalsplan “Zo WERKT Limburg (2017-76516) in de Statencommissie Financiën, Economie en Bestuur.

12-3-2018

Informerende bijeenkomst “Zo WERKT Limburg” (2018-10510).

06-04-2018

Sonderende behandeling uitvoeringsstrategie Zo WERKT Limburg in Statencommissie Financiën, Economie en Bestuur.

- **T 8271** Gedeputeerde Van Rijnsbergen maakt een overzicht van de besteding van de gereserveerde 2,5 miljoen die in 2018 geïnvesteerd wordt aan het Aanvalsplan Arbeidsmarkt en neemt dit mee in de voortgangsrapportage die in het laatste kwartaal van 2018 zal volgen.

11-12-2018

Toezegging afgedaan met Voortgangsrapportage Zo WERKT Limburg, december 2018.

- **T 8272** Gedeputeerde Van Rijnsbergen zegt toe projecten die buiten de bestaande beleidskaders vallen inhoudelijk te rapporteren in de eerste voortgangsrapportage die in het laatste kwartaal 2018 volgt.

11-12-2018

Toezegging afgedaan met Voortgangsrapportage Zo WERKT Limburg, december 2018.

- **T 8273** Gedeputeerde Van Rijnsbergen zegt toe om de technische vragen uit de commissie inzake het Aanvalsplan Arbeidsmarkt schriftelijk voor 1 mei te beantwoorden.

24-5-2018

Toezegging afgedaan met beantwoording Technische Vragen D66-Van Wageningen, SP-Voncken, VVD-Van den Akker en CDA-Giesen-Cox inzake uitvoeringsstrategie Zo WERKT Limburg (2018-31250).

- **T 8274** Gedeputeerde van Rijnsbergen zegt toe om samen met leden van de commissie te onderzoeken op welke wijze een revolverend fonds ingezet kan worden voor scholing van mensen die geen werkgever hebben en die een bij- of omscholing willen volgen.

23-10-2018:

Toezegging afgedaan met mededeling portefeuillehouder inzake afdoening motie 2408 en toezegging 8274 (Limburgs studiefonds) (2018-70436).

08-05-2018

Mededeling Portefeuillehouder inzake factsheets NEET's in Limburg (2018-29990)

22-06-2018

Behandeling jaarstukken in Provinciale Staten

- **T 8318** Gedeputeerde Koopmans zegt namens gedeputeerde Van Rijnsbergen toe dat PS eind 2018 via de voortgangsrapportage “Zo WERKT Limburg” geïnformeerd worden aangaande een traineeship voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

16-10-2018

Toezegging afgedaan met HRM-brief verkorte versie oktober 2018, brief GS van 16-10-2018 (GS 2018-68624) pagina 15 en 16.

29-06-2018

Behandeling voorjaarsnota

- **Motie 2408** 5^e gewijzigd Housmans c.s. inzake Limburgs studiefonds aangenomen door PS tijdens behandeling voorjaarsnota.

23-10-2018:

Motie afgedaan met Mededeling portefeuillehouder inzake afdoening motie 2408 en toezegging 8274 (Limburgs studiefonds) (2018-70436).

- **Motie 2395** gewijzigd Van der Linden c.s. inzake uitbreiding scholingstraject 45-plussers
Motie wordt afgedaan met mededeling portefeuillehouder inzake motie 2395 uitbreiding scholingstrajecten 45-plussers, die 4-12-2018 wordt behandeld in GS en vervolgens zo spoedig mogelijk naar Provinciale Staten wordt gestuurd..
- **T 8340** Gedeputeerde Van Rijnsbergen zegt toe om PS of de Statencommissie CS over 5 extra projecten m.b.t. statushouders en werk te informeren en bij het volgende regio overleg te verkennen welke ideeën leven bij de gemeenten.
Toezegging wordt afgedaan met Mededeling portefeuillehouder inzake projecten m.b.t. statushouders en werk (toezegging 8340), die 4-12-2018 wordt behandeld in GS en vervolgens z.s.m. naar Provinciale Staten wordt gestuurd.

02-10-2018

Mededeling Portefeuillehouder inzake het 4e kwartaalbericht Arbeidsmarkt Provincie Limburg (2018-64876).

4de kwartaal 2018

1ste voortgangsrapportage Zo WERKT Limburg.

2de kwartaal 2019

2de voortgangsrapportage Zo WERKT Limburg.

4de kwartaal 2019

3de voortgangsrapportage Zo WERKT Limburg.

Bijlage 2: Status projecten uit tijdelijk uitvoeringsstrategie Zo WERKT Limburg

De uitvoeringsstrategie betrof een eerste uitwerking en concretisering van het aanvalsplan toekomstbestendige arbeidsmarkt Limburg. Zoals gezegd niet in beton gegoten, maar met volop ruimte om in te spelen op actuele ontwikkelingen. Dit proces heeft enerzijds geleid tot de 8 in de voortgangsrapportage genoemde toonaangevende projecten (en het opgaan van een aantal projecten in deze 8 toonaangevende projecten) en anderzijds tot het on hold zetten van een aantal projecten.

Onderstaand treft u de status aan van de projecten, die in de uitvoeringsstrategie Zo WERKT Limburg op pagina 44 en 45 benoemd zijn.

	Het project loopt voorspoedig c.q. er is geen vertraging of probleem voorzien
	Het is niet zeker dat het project doorgaat en/of is vertraagd
	Project staat on hold.

Uitvoeringsplan Zo WERKT Limburg	
----------------------------------	--

Lijn 0 Bewustwording en beïnvloeding

Start campagne Zo WERKT Limburg (inclusief kennisnetwerk)	
Online platform Zo WERKT Limburg	

Lijn 1 In Limburg doet iedereen mee

Start instroomproject Zorg aan Zet	
Start traject jongeren creatieve oplossingen t.b.v. verborgen arbeidspotentieel in de wijk	
Werving minimaal twee gemeentes t.b.v. pilot verborgen arbeidspotentieel in de wijk	
Start drie instroomprojecten logistiek, retail, Aviation Valley	
• Logistiek	
• Retail	
• Aviation Valley (op basis van verkenning on hold)	
Afgeronde verkenning regionale werkcoöperatie (in afgeslankte vorm voortgezet)	
Afgeronde verkenning Limburgs scholingsfonds (opgepakt vanuit lijn 3, project ontschotten en ontsluiten opleidingsbudgetten)	
Start pilots Wonen Limburg en arbeidsmarktregio's	

Lijn 2 Here to Stay

Onderzoek E'til-arbeidsmigranten Noord Limburg gereed	
Ketenregisseur (regievoerder) statushouders	
Start HANS-voorbeeldproject huisvesting arbeidsmigranten	
Mogelijkheden grootschalige huisvesting arbeidsmigranten N-Limburg bekend of gerealiseerd	
Start Leerwerkhuys Panningen	
Start ontwikkeling nieuwe woonconcepten leegstaand vastgoed	
Ontwikkeling voorbeeldwijk flexibele schil Roerdalen	

Lijn 3 Lang Leve het leren

Oplevering advies inrichting Loopbaan Ontwikkelcentrum	
--	--

Start loopbaanontwikkelcentrum	■
Plan van aanpak HRM vouchers gereed (december 2019)	■
Lijn 4 Het goede voorbeeld	
Uitbreiding traineeship Richting Zuid naar diverse gemeenten en semi-overheid	■
Beleidsinstrumentarium Provincie Limburg Zo WERKT Limburg Proof	■
Start faciliteiten loopbaanontwikkeling Provincie Limburg	■